

Cuprins

Itinerar istoric.....	3
Prezentarea manualului.....	4
Ce propune acest manual?.....	8

UNITATEA I. CIVILIZAȚIILE ANTICHITĂȚII

1. Indo-europenizarea. Popoare și limbi indo-europene	12
2. Formarea popoarelor antice.....	15
3. Sinteze analitice. Spațiul geografic și evoluția civilizațiilor antice.....	18
4. Civilizațiile Orientului Antic.....	19
5. Studiu de caz. Regatul Babilonului în timpul guvernării regelui Hammurabi	23
6. Civilizația elenă.....	24
7. Colonizarea greacă	27
8. Civilizația romană.....	30
9. Studiu de caz. Republica Romană	33
10. Sinteze analitice. Cultura Cucuteni-Tripolie.....	34
11. Civilizațiile străvechi în spațiul românesc și formarea traco-geto-dacilor	35
12. Sinteză analitică. Geto-dacii și lumea greacă.....	38
Autoevaluare	40

UNITATEA II. FORME DE ORGANIZARE POLITICO-STATALĂ ÎN ANTICHITATE

1. Modele de organizare politică în lumea antică: de la orașe-stați la imperii	44
2. Modele de organizare politică în Grecia Antică.....	47
3. Portret istoric. Solon, Clistene, Pericle și democrația ateniană	50
4. Studiu de caz. Atena și Sparta, polisuri cu sistem politic specific	51
5. Imperiul lui Alexandru Macedon.....	52
6. Studiu de caz. Elenismul	54
7. Forme de organizare politico-statală în Roma Antică....	55
8. Sinteze analitice. Marile imperii și impactul lor asupra civilizației antice	58
9. Portret istoric. Cleopatra a VII-a, regina Egiptului	59
10. Apariția statului la geto-daci. Dacia pe timpul lui Burebista	60
11. Studiu de caz. Scrierile grecești și romane despre civiliza- ția traco-geto-dacică și conducătorii politici ai acesteia	63
12. Fărămițarea statului dac și refacerea unității acestuia pe timpul lui Decebal	65
13. Dacia și Imperiul Roman: războaiele daco-romane	67
14. Patrimoniu istoric. Monumente ale gloriei romane	69

15. Minicercetare. Politici imperiale pentru romanizarea geto-dacilor.....	70
Autoevaluare	72

UNITATEA III. ECONOMIE ȘI SOCIETATE ÎN LUMEA ANTICĂ

1. Viața economică în lumea antică. Forme de proprietate. Economia geto-dacilor	76
2. Structuri sociale în lumea antică.....	79
3. Studiu de caz. Răscoala lui Spartacus	82
4. Organizarea socială la geto-daci.....	83
5. Modul de viață în Epoca Antică	85
6. Minicercetare. Viața de familie în Epoca Antică.....	88
7. Modul de viață al geto-dacilor	90
8. Civilizația traco-geto-dacică – parte componentă a civilizației europene.....	92
Autoevaluare	94

UNITATEA IV. CULTURA POPOARELOR ANTICE

1. Cultura antică – scrisul, literatura, mitologia, filozofia, știința, arta.	98
2. Sinteze analitice. Știința antică în contemporaneitate	101
3. Portret istoric. Solomon, unul dintre „cei șapte înțelepți” ai Antichității.....	102
4. Marile sisteme religioase orientale: religia egipteană, mesopotamiană, hinduismul, budismul, taoismul, confucianismul	103
5. Studiu de caz. Reforma religioasă a lui Akhenaton al IV-lea	105
6. Cultura și religia geto-dacilor.....	106
7. Patrimoniu istoric. Monumente de arhitectură antică și medievală din localitate/raion/regiune	108
8. Creștinismul – temelia spirituală a culturii europene. Creștinarea daco-romanilor	110
Autoevaluare	112

UNITATEA V. MARILE MIGRAȚIUNI ȘI DECLINUL LUMII ANTICE

1. Criza societății antice și formele ei de manifestare	116
2. Sinteze analitice. Marile migrațiuni și declinul lumii antice	118
3. Studiu de caz. Căderea Imperiului Roman de Apus....	120
4. Portret istoric. Constantin cel Mare	121
5. Contribuția civilizației antice la făurirea tezaurului civilizației universale	122
Autoevaluare	124

UNITATEA VI.

FORMAREA POPOARELOR ȘI A STATELOR MEDIEVALE

1. Geneza societății medievale	128
2. Sinteze analitice. Etnogeneza românească, parte componentă a unor procese continentale	131
3. Minicercetare. Teorii cu privire la etnogeneza românilor	133
4. Formarea și particularitățile statelor medievale în Europa (sec. V–XI)	135
5. Fărămițarea feudală. Centralizarea statelor medievale.....	138
6. Portret istoric. Carol cel Mare	141
7. Imperiul Roman de Răsărit (sec. IV–VII)	142
8. Monarhiile absolutiste și caracteristicile lor.....	144
9. Obștea sătească la români – factor de continuitate și unitate românească	146
10. Formațiuni prestatale românești în Transilvania, la sud și est de Carpați. Formarea Transilvaniei. Constituirea Țării Românești.....	149
11. Constituirea Țării Moldovei	152
12. Sinteze analitice. Similitudini și particularități în procesul genezei statale la români	155
13. Geneza statală: între legendă și adevăr istoric.....	156
Autoevaluare	158

UNITATEA VII.

ECONOMIE, SOCIETATE ȘI ORGANIZARE POLITICĂ ÎN EVUL MEDIU

1. Viața economică în societatea medievală. Apariția și dezvoltarea orașelor medievale.....	162
2. Tablou istoric. Orașul Lvov	164
3. Economia Țărilor Române (sfârșitul sec. XIV–mijlocul sec. XVII).....	165
4. Studiu de caz. Viața socială în Epoca Medievală. Ierarhia feudală.....	167
5. Structuri și relații sociale în Țările Române (sfârșitul secolului XIV–mijlocul secolului XVII)	169
6. Instituțiile în statul medieval occidental	171
7. Rolul Bisericii creștine în Epoca Medievală și relațiile ei cu puterea politică	174
8. Organizarea politică internă a Țărilor Române în sec. XIV–mijl. sec. XVII.....	176
9. Sinteze analitice. Războaiele și caracterul lor în Evul Mediu. Războiul de 100 de Ani.....	178
10. Expansiunea arabă. Cruciadele.....	180
Autoevaluare	182

UNITATEA VIII.

EVOLUȚIA STATELOR MEDIEVALE ROMÂNEȘTI

1. Consolidarea poziției Moldovei și a Țării Românești în timpul domniilor lui Mircea cel Bătrân și Alexandru cel Bun.....	186
2. Țările Române în lupta antiotomană de la mijlocul secolului al XV-lea.....	188

3. Portret istoric. Iancu de Hunedoara și Vlad Țepeș	190
4. Epoca lui Ștefan cel Mare.....	191
5. Studiu de caz. <i>Trecute vieți de doamne și domnițe.</i> Elena Voloșanca	194
6. Sinteze analitice. Situația politică a Țării Românești și a Țării Moldovei în prima jumătate a secolului al XVI-lea. Regimul de suzeranitate otomană și formele lui de manifestare.....	195
7. Războiul antiotoman de sub conducerea lui Mihai Viteazul.....	198
8. Unirea politică a Țărilor Române	200
9. Situația politică a Țărilor Române în primele decenii ale secolului al XVII-lea	202
Autoevaluare	204

UNITATEA IX.

CULTURA ȘI RELIGIA ÎN EVUL MEDIU

1. Cultura și religia în Evul Mediu: literatura, artele, învățământul, știința, filozofia	208
2. Patrimoniu istoric. Universitățile medievale	211
3. Cultura și spiritualitatea românească în Evul Mediu.....	212
4. Studiu de caz. Monumente românești de arhitectură laică și ecleziastică din Epoca Medievală.....	214
5. Tablou istoric. Mănăstirea Căpriană	216
6. Sinteze analitice. Unitatea culturală a românilor în Evul Mediu.....	217
7. Proiect de salvagardare a patrimoniului cultural. Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine	218
Autoevaluare	220

UNITATEA X.

CIVILIZAȚIA EUROPEI ÎN PERIOADA TRECERII DE LA EPOCA MEDIEVALĂ LA CEA MODERNĂ

1. Apariția spiritului și elementului modern în Europa Occidentală	224
2. Marile descoperiri geografice	226
3. Renașterea și Umanismul	229
4. Portret istoric. Cărturari moldoveni, călăuze spirituale ale neamului românesc (Gr. Ureche, M. Costin, I. Neculce, N. Milescu-Spătaru, D. Cantemir)	231
5. Reforma și Contrareforma.....	232
6. Războiul de Treizeci de Ani	234
7. Sinteză. Civilizația românească, componentă a proceselor de evoluție europeană.....	237
Evaluare finală	238

ÎNVĂȚAREA PE BAZĂ DE PROIECT

Chid pentru o zi la Muzeul Național de Istorie a Moldovei	240
Expediție. Pe urmele strămoșilor	242
Studiu. Să redescoperim localitatea natală.....	244
Vocabular istoric.....	246